

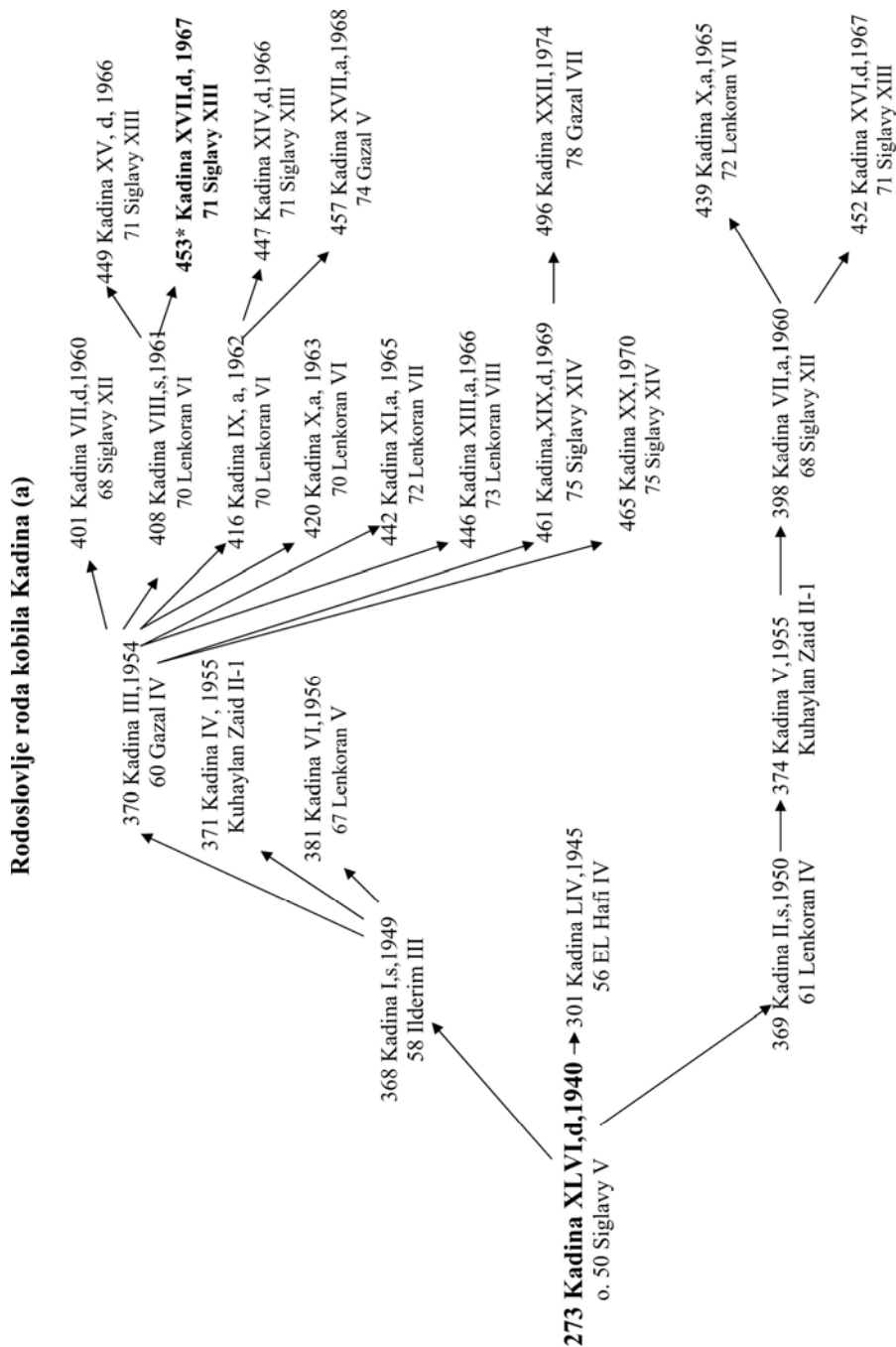
**HISTORIJAT ERGELE BORIKE I UZGOJ ARAPSKOG KONJA
OD 1895. DO 2007. GODINE****TREĆI DIO****R. Telalbašić, E. Žiga, Alma Rahmanović****Sažetak**

U arapskoj ergeli Borike od njena osnutka 1985. godine do 2007. godine djelovalo je 85 pastuha. Formiran je manji tip arapskog konja iz sljedećih krvnih linija pastuha Siglavy, Gazal, Ilderin, Lenkoran, Kuhayen zaid i Saabich. Sada djeluju Siglavy, Gazal, Lenkoran i Saabich. Od rodoslovlja rodova kobila prezentirana su rodoslovlja rodova Luna, Kadina, El Hafi, O'Bajan i Hamdani. Rasplodni materijal Arapske ergele Borike bio je praktično osnova za sve arapske ergele u Jugoslaviji izuzev ergele u Iloku. Također je prezentirano sadašnje stanje Arapske ergele Borike.

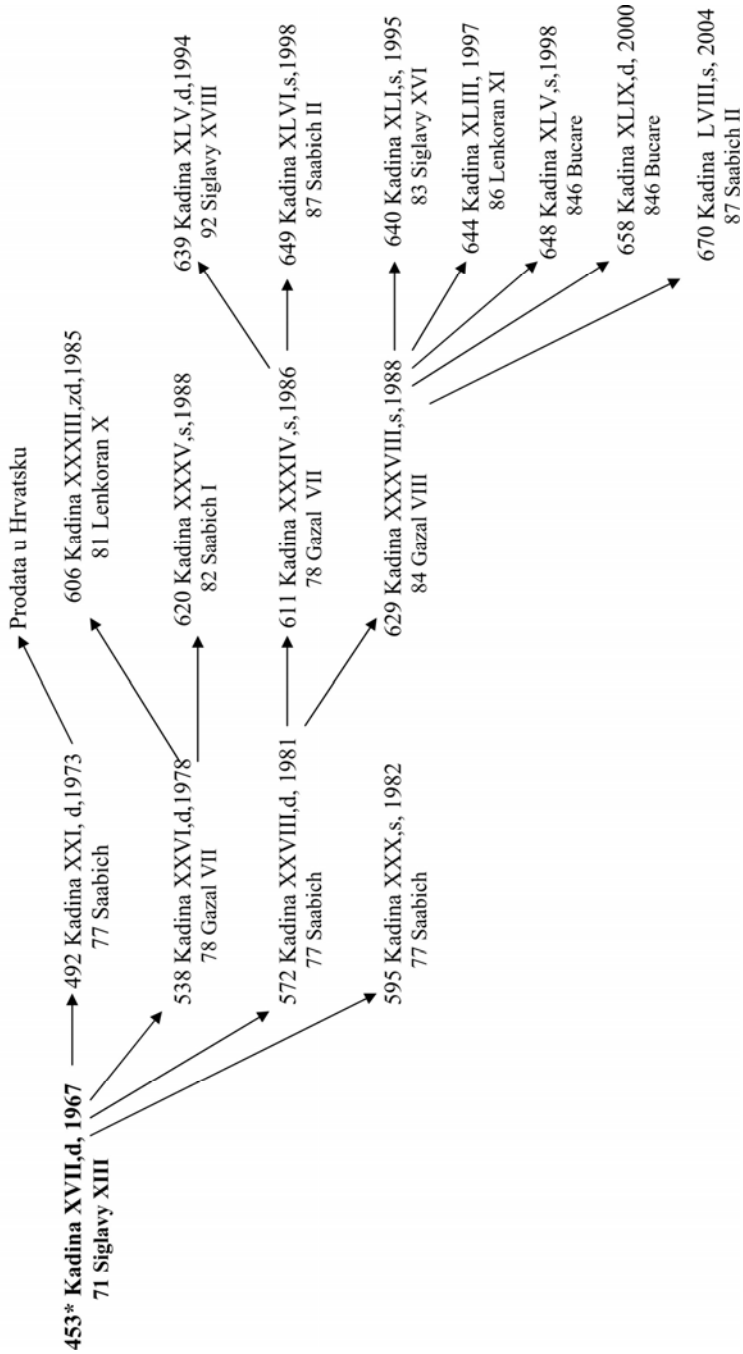
U trećem dijelu prezentiraju se rodoslovlja rodova kobila od kraja Drugog svjetskog rata do 2007. godine, te sadašnje stanje ergelskog uzgoja, zaključak i odgovarajuća literatura.

Po obavljenom godišnjem pregledu Arapske ergele u Borikama u septembru 2007. godine nađeno je:

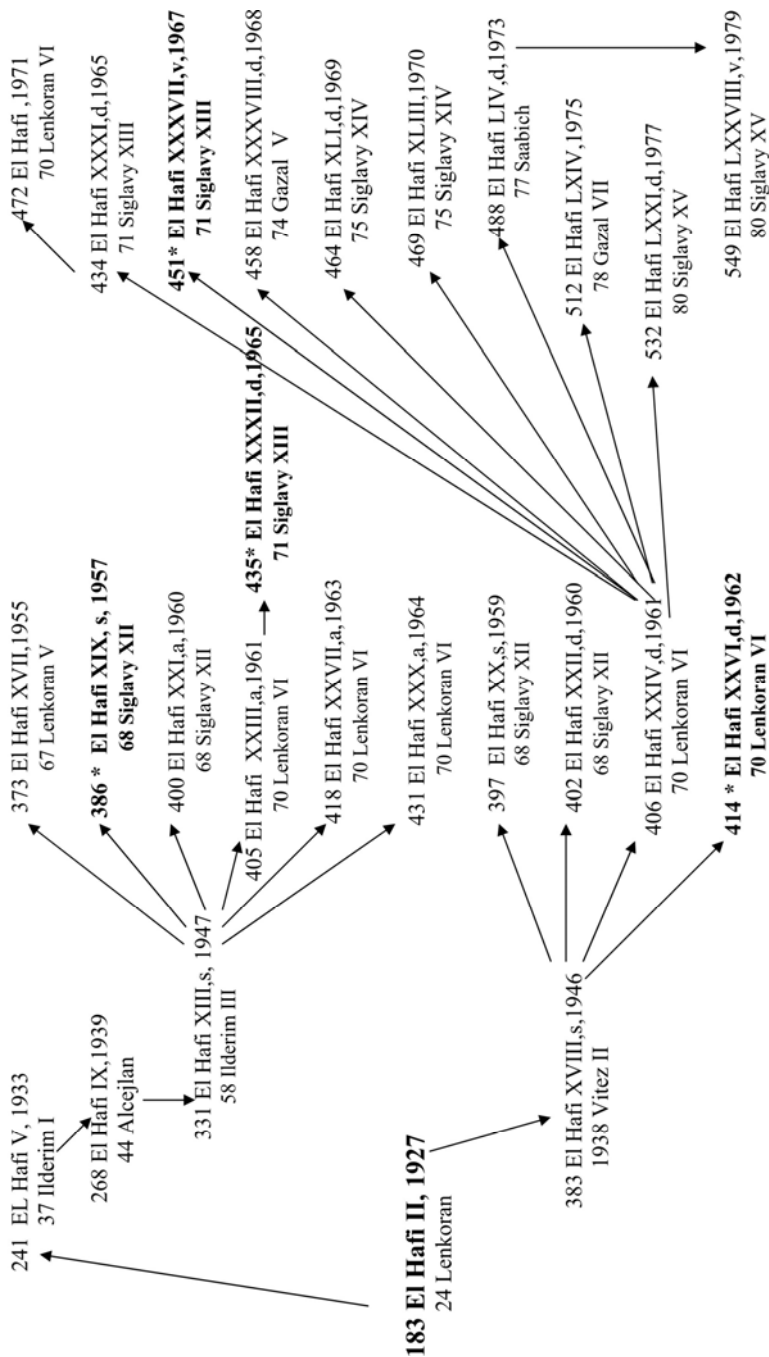
	Brojno stanje
1. Pepinjerni pastusi	6
2. Stanišni pastusi	6
3. Rasplodne kobile	10
4. Omice za pripust iz 2005. godine	4
5. Žensko ome iz 2006. godine	1
6. Ženska ždrijebad iz 2007. godine	5
7. Muška omad iz 2006. godine	2
8. Muška ždrijebad iz 2007. godine	1
Ukupno	35

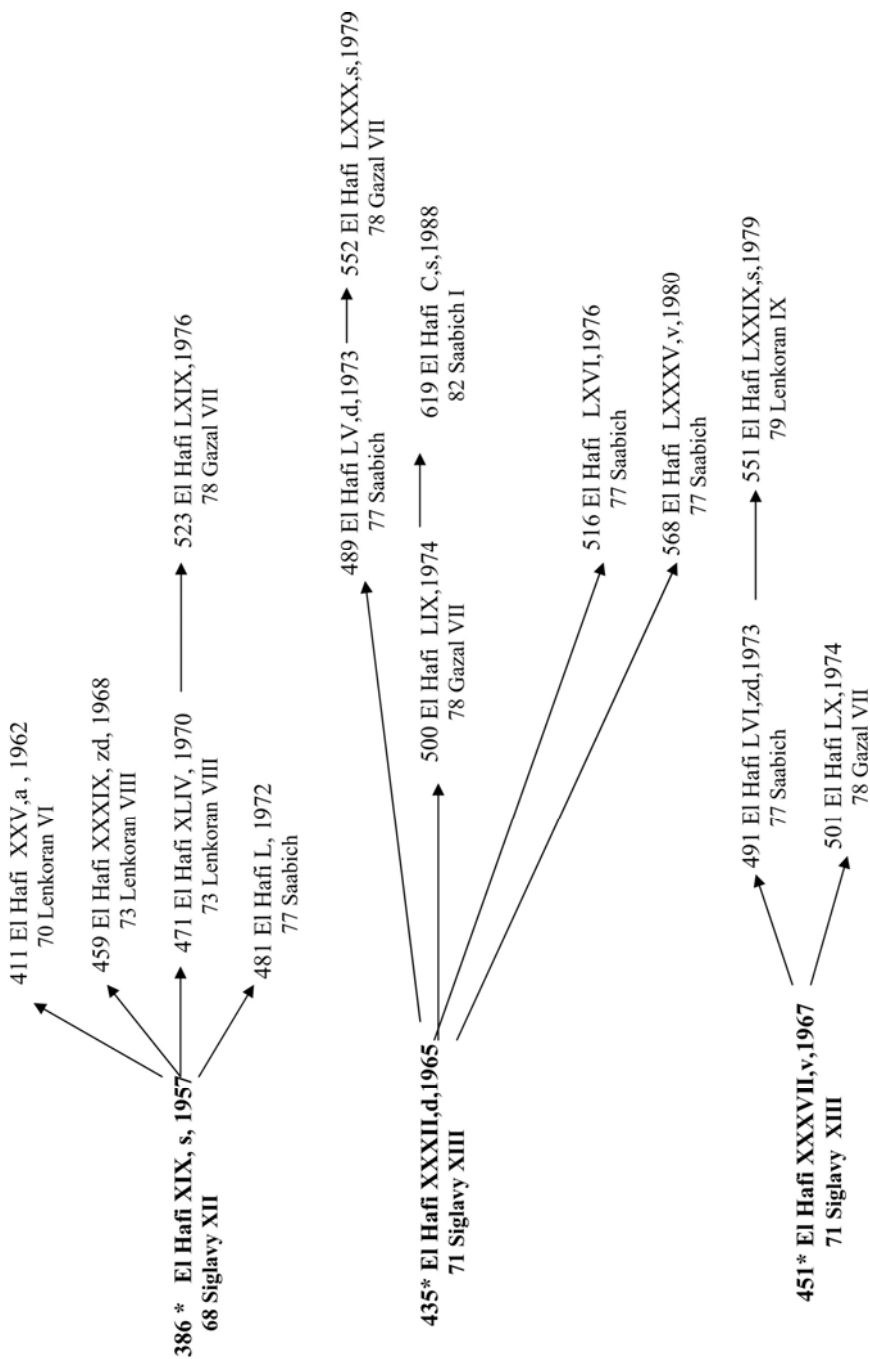
Rodoslovlje roda kobila Kadina (b)

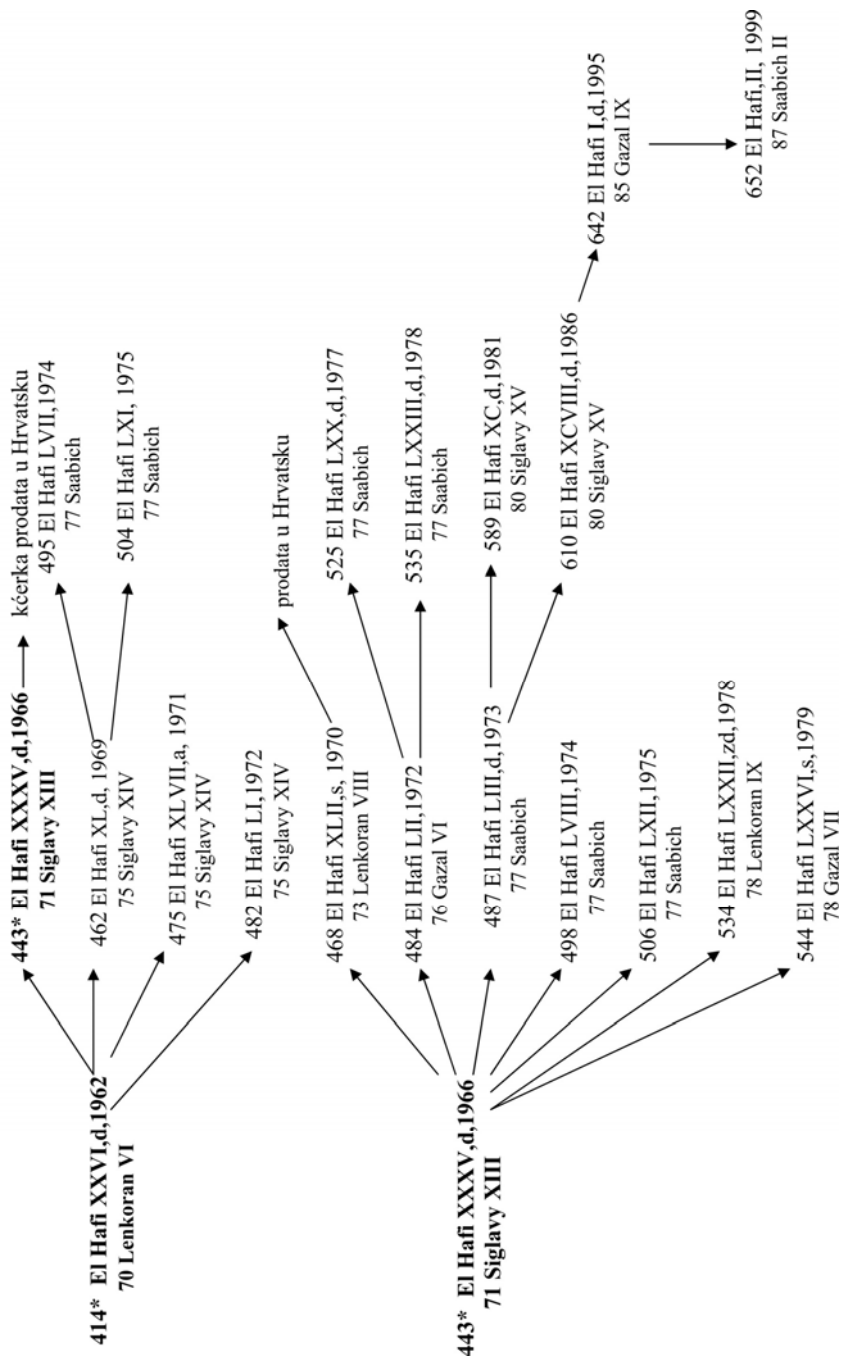
Rodoslovlje roda kobila El Hafī (a)

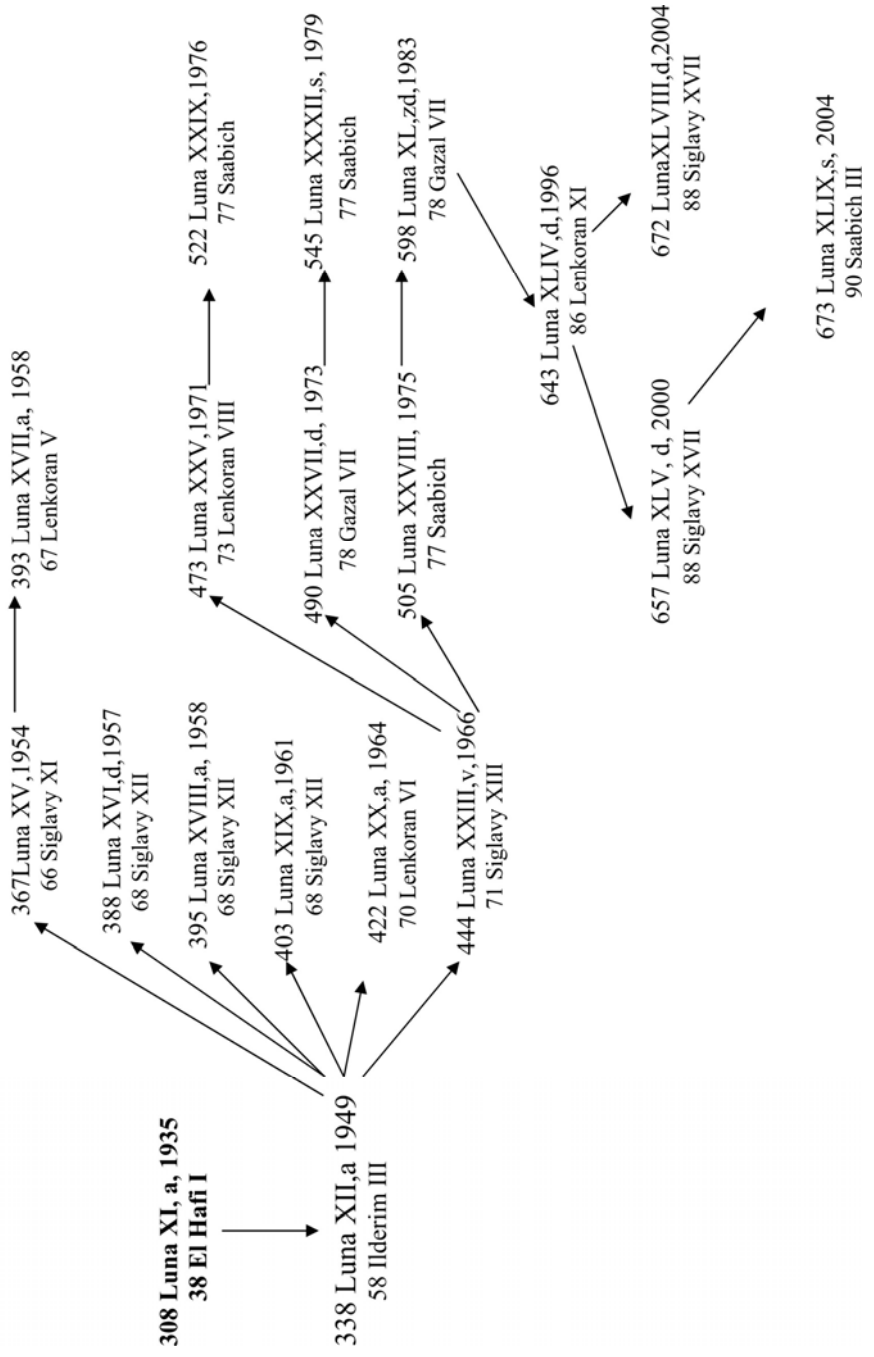
Rodoslovlje roda kobila El Hafī (b)

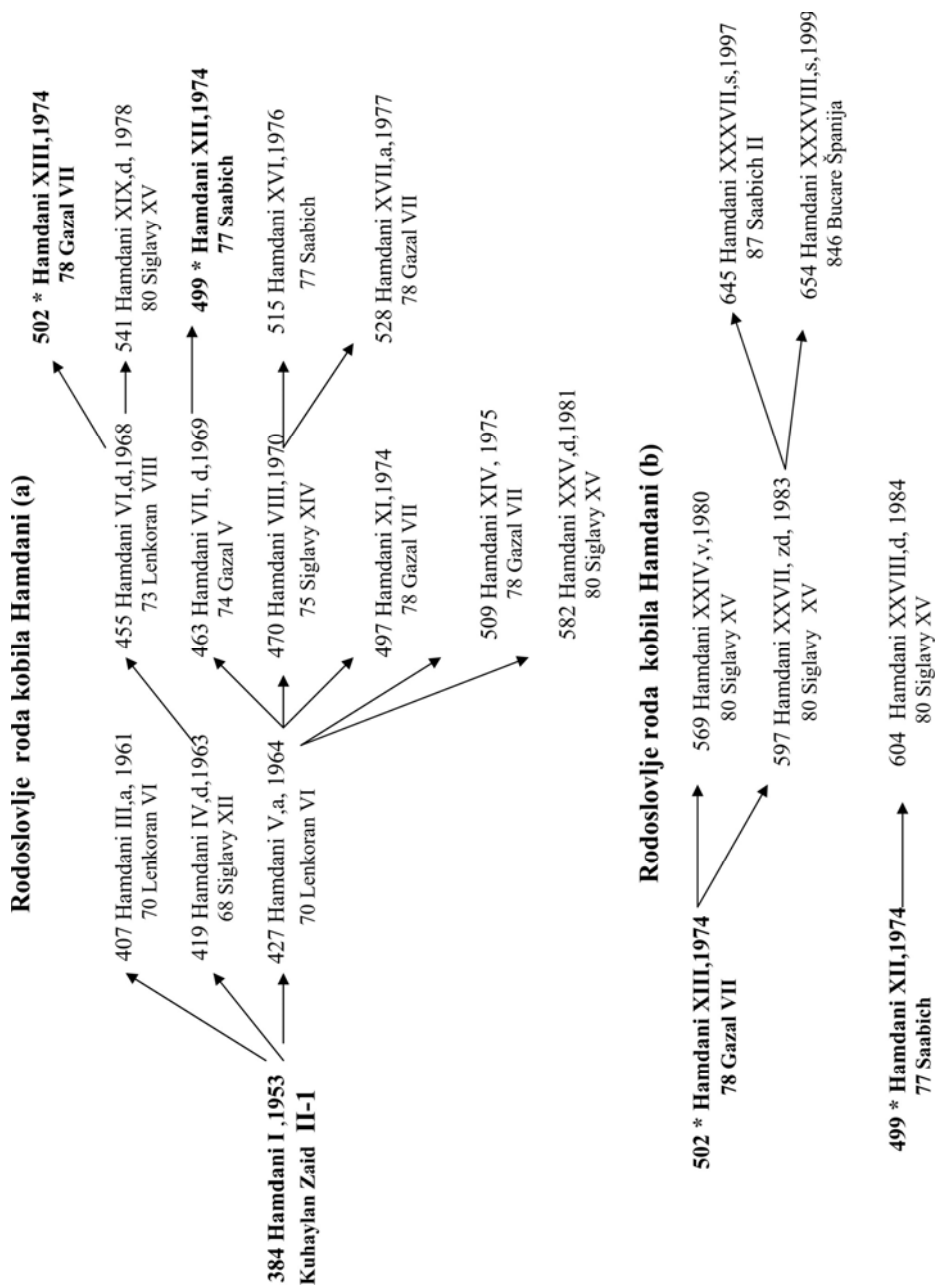

Rodoslovlje roda kobila El Hafī (c)

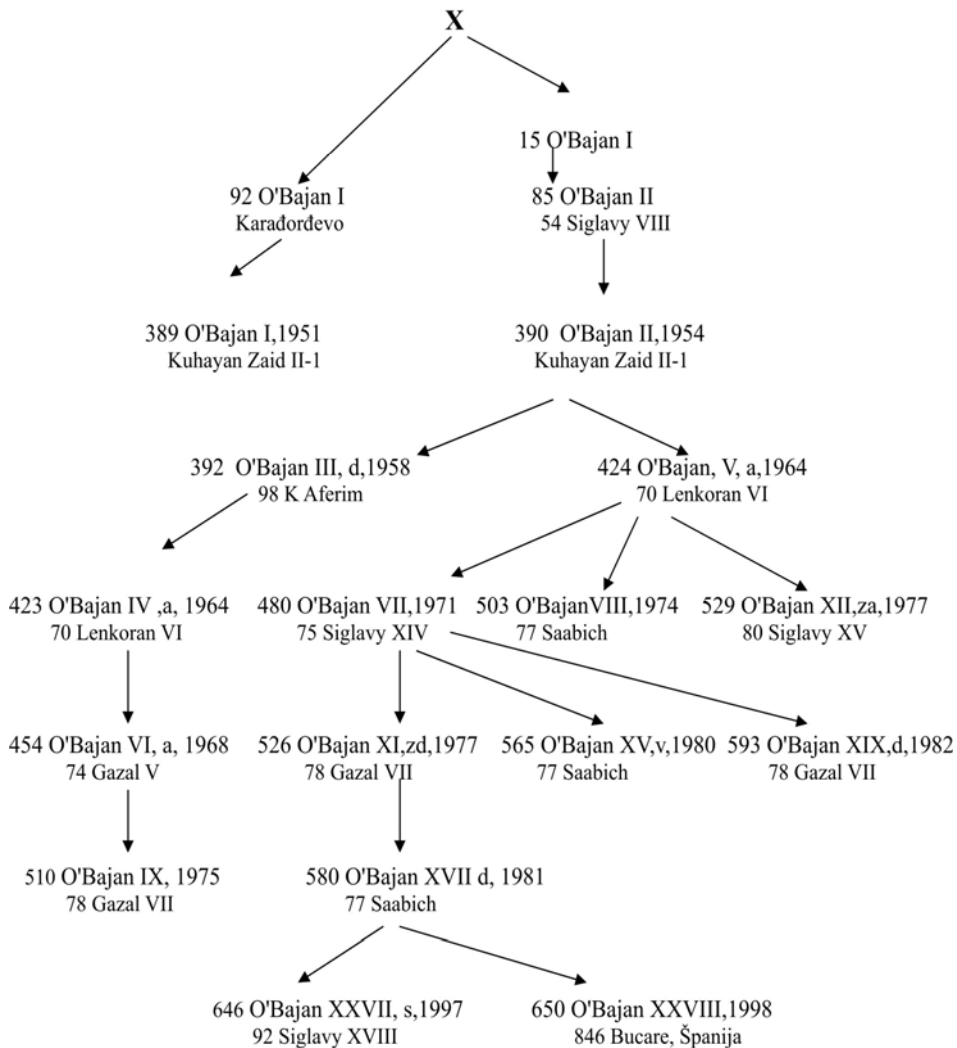

Rodoslovlje roda kobila Luna

Rodoslovlje roda kobila O'Bajan

Sadašnje stanje

Komisija je izvršila pojedinačno klasiranje. Sva grla koja su trebala da budu klasirana ocijenjena su klasama: E, Ia, I.

Pepinjerni pastusi		Tjelesne mjere, vrpcom, cm		
		Visina do grebena	Opseg prsa	Opseg cjevanice
1.	86 Lenkoran XI,d,1989.....E	151	178	17
2.	89 Gazal IX, s, 1995.....E	148	172	18
3.	93 Siglavy XIX ts, 2002.....Ia	160	169	17
4.	94 Saabich V,s, 2002.....Ia	156	174	17
5.	95 Saabich VI, s,2002.....Ia	152	169	17,5
6.	96 Lenkoran XII, d, 2002.....Ia	148	166	18,5

Stanišni pastusi		Tjelesne mjere, vrpcom, cm		
		Visina do grebena	Opseg prsa	Opseg cjevanice
1.	90 Saabich III, s, 1997.....Ia	151	171	17
2.	319 Gazal X-3,s,2002.....I			
3.	324 Saabich III-1,s,2004.....I			
4.	326 Saabich II-8,s,2005.....I			
5.	327 Siglavy XVII-3,s,2005.....I			
6.	329 Lenkoran XI-6, s, 2005.....I			

Muška omad iz 2006.godine		Muško ždrijebe iz 2007. godine	
1.	330 Gazal X-4, d	1.	333 Gazal X-6,s
2.	331 Lenkoran XI-7, s		

Ženska rasplodna matica

Rod El Hafi		Tjelesne mjere, vrpcom, cm		
		Visina do grebena	Opseg prsa	Opseg cjevanice
1.	642 El Hafi I, d, 1995.....E	145	172	16,5
Rod Kadina				
1.	648 Kadina XLV, s, 1998.....E	150	171	18
2.	649 Kadina XLVI, s, 1998.....la	147	170	17
3.	658 Kadina XLIX, d, 2000.....E	148	169	17,5
4.	670 Kadina LVIII, s, 2004.....la	156	161	16
Rod Luna				
1.	657 Luna XLV, d, 2000..... E	146	173	17
2.	672 Luna XLVIII, d, 2004..... la	153	171	17,5
3.	673 Luna XLIX s, 2004.....la	148	164	16
Rod Hamdani				
1.	645 Hamdani XXXVII, s, 1997... la	150	173	17
Rod O' Bajan				
1.	646 O'Bajan XXVII, s, 1997,..... la	148	169	17,5

Omice za pripust iz 2005. godine

1. 675 Kadina LIX, s, I
2. 676 Kadina LX, s, I
3. 677 Kadina LXI, s, I
4. 678 El Hafi IV, d, I

Žensko ome iz 2006. godine

1. 680 Luna L, ts

Ženska ždrijebad iz 2007. godine

1. 681 El Hafi V, d
2. 682 Kadina LXII, s
3. 683 Kadina LXIII, ts
4. 684 Hamdani XLIX, d
5. 685 Luna LI, ts

Muška grla po pripadnosti krvnoj liniji i ocu	
Linija Lenkoran	
1.	86 Lenkoran XI – 1.....1
2.	321 Lenkoran XI – 4.....1
3.	329 Lenkoran XI – 6.....1
4.	331 Lenkoran XI – 7.....1
	Ukupno.....4

Linija Saabich	
	90 Saabich III..... 1
	317 Saabich II-5..... 1
	322 Saabich II-6..... 1
	324 Saabich III-1..... 1
	326 Saabich II-8..... 1
	Ukupno 5

Linija Siglavy	
1.	93 Siglavy XIX..... 1
2.	327 Siglavy XVII-3..... 1
	Ukupno.....2

Linija Gazal	
1.	89 Gazal X.....1
2.	319 gazal X-3.....1
3.	330 Gazal X-4.....1
4.	333 Gazal X-6.....1
	Ukupno.....4
	Svega..... 15

Ženska grla po porijeklu oca pripadaju slijedećim krvnim linijama:

Ime roda	Siglavy				Lenkoran			Saabich			
	kobile	2005	2006	2007	kobile	2006	2007	kobile	2005	2006	2007
El Hafi	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Kadina	-	1	-	-	-	-	1	2	3	-	1
Luna	2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Hamdani	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
O'Bajan	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svega:	3	1	-	-	-	-	3	4	3	1	1

Ime roda	Gazal			Bucare, arap iz Španije		
	kobile	2006	2007	kobile	2006	2007
El Hafi	1	-	-	-	-	-
Kadina	-	-	-	2	-	-
Luna	-	-	1	-	-	-
Hamdani	-	-	-	-	-	-
O'Bajan	-	-	-	-	-	-
Svega:	1	-	1	2	-	-

Iz navedenog pregleda sva ženska grla pripadaju slijedećim krvnim linijama:

Krvna linija	Broj grla
Siglavy	4
Lenkoran	3
Saabich	9
Gazal	2
Bucare	2
Ukupno	20

Rekapitulacija po ocu oba spola:

Krvna linija	muški	ženski	ukupno
Siglavy	2	4	6
Lenkoran	4	3	7
Saabich	4	9	13
Gazal	4	2	6
Bucare	-	2	2
Svega	14	20	34

U pepinjerne pastuhe su uvršteni:

317 Saabich II-5, s, 2002 koji potječe od oca 87 Saabich II i majke 629 Kadina XXXVIII sa našim pepinjernim brojem 95 Saabich VI

321 Lenkoran XI-4 ,d, 2002, koji potječe od oca 86 Lenkoran XI i majke 642 El Hafi I sa našim pepinjernim brojem 96 Lenkoran XII.

U rasplodne kobile su uvrštene omice iz 2005. godine:

1. 675 Kadina LIX, s,
2. 676 Kadina LX, s,
3. 677 Kadina LXI, s,
4. 678 El Hafi IV, d.

U ergeli sada djeluju slijedeći pepinjerni pastusi:

Red.br.	Pastuh	Mati	Otac
1.	86 Lenkoran XI,d,1989	580 O'Bajan XVII	81 Lenkoran X
2.	89 Gazal X,s, 1995	580 O'Bajan XVII	85 Gazal IX
3.	93 Siglavy XIX, ts, 2002	650 O'Bajan XXVIII	88 Siglavy XVII
4.	94 Saabich V, s, 2002	646 O'Bajan XXVII	87 Saabich II
5.	95 Saabich VI, s, 2002	629 Kadina XXXVIII	87 Saabich II
6.	96 Lenkoran XII, d, 2002	642 El Hafi I	86 Lenkoran XI

Za narednu sezonu parenja uzeti su:

Pastuh	Broj kobila
1. 96 Lenkoran XII	4
2. 89 Gazal X	3
3. 93 Siglavy XIX	4
4. 94 Saabich V	5
Ukupno:	15

Zaključak

U Arapskoj ergeli Borike od njena osnutka 1895. do 2007. godine, prema knjizi pepinjernih pastuha, djelovalo je ukupno 96 pepinjernih pastuha. Od toga su dva pogrešno uvedena, dok za pet nema evidentiranih rezultata rasplodne djelatnosti. Pored toga, za tri najmlađa pastuha nije uvedena rasplodna djelatnost, što znači da je registrirana rasplodna djelatnost za 85 pastuha.

U slijedu generacija i uzgojno selekcijskog rada na formiranju manjeg tipa Arapskog konja formiralo se šest krvnih linija pastuha, i to: Siglavy, Gazal, Ilderim, Lenkoran, Kuhaylan Zaid i Saabich. Od njih se do danas zadržalo četiri, i to: Siglavy, Gazal, Lenkoran i Saabich.

Analiza rasplodne djelatnosti od osnutka ergele do 2007. godine pokazala je slijedeće:

U rasplodu je ukupno djelovalo 96 pepinjerna pastuha, dok je 85 opasalo 2208 kobila, od kojih je ostalo ždrebno 1578, što znači da je ždrebno bilo 71,5%. Jalovih je bilo 630 ili 28,5%. Oždrijebljeno je 728 muške i 795 ženske ždrebadi, odnosno 1487. Oždrijebljenih je kobila bilo 67,3%, dok je bio 91 pobačaj ili 5,8%. U obračunu za ukupno stanje nisu uračunate ratne godine od 1992. do 1995. godine. U ukupnom materijalu bilo je 95,9 muške na 100 ženske ždrebadi. Odnos između muške i ženske ždrebadi bio je različit po krvnim linijama, što je opisano za svaku krvnu liniju.

Grković (1932.) je u svojoj knjizi „Naš Arapski konj“ prikazao stanje Arapske ergele od njena osnutka pa do 1929. godine. U knjizi se detaljno iznose nabave kobila po njihovoj provenijenciji, te se iznosi ukupna proizvodnja po slijedećim rodovima: Hamdani, Kefija, Kadina – El Hafi, Alka, En Nasira, Šita, Siglavy, Luna, Fatinica i O' Bajan. Mnogi od ovih rodova su nestali, pa se iz ovog vremena u ovom radu prikazuju rodoslovlja slijedećih rodova: Luna, Kadina i El Hafi. Potom su ta dva roda kasnije prikazani posebno, iako je pramajka roda ista, 34 Hamda Esamra el Neđd, 1890., o.a., zatim O' Bajan i Hamdani. U prikazanim rodoslovljima ovih kobila može se vidjeti tok gojodbene izgradnje sa pastusima iz pojedinih krvnih linija, iz čega se može zaključiti da nije bio definiran tok gojodbene izgradnje, koji bi se provodio kroz generacije.

U svom radu Hrasnica (1957.) opisuje detaljno tok gojodbene izgradnje ove ergele navodeći najprije da su svi glavni uzgoji u bivšoj Jugoslaviji potekli od ergele Sarajevo, izuzev ergele u Iloku. Iza toga se analizira odnos današnjeg rasplodnog materijala prema materijalu uzgajanom do 1945. godine. Zatim se opisuje uzgojna povezanost ovog rasplodnog materijala sa Arapskim ergelama u Poljskoj, Rumunskoj ergeli Radautz i Mađarskoj ergeli Babolna. Također se konstatuje da se punokrvni konj u ovoj ergeli uzgajao do 1932. godine. Kako su se u daljnjem uzgojnom radu upotrebljavali punokrvni i polukrvni pastusi, to se odrazilo i na porijeklima kobila. Zbog velikog udjela punokrvnih pastuha uzgoj se nije mogao nazvati polukrvnim uzgojem, te je predloženo da se taj uzgoj u matičnim knjigama obilježava kao „Arapska pasmina“.

Nakon Drugog svjetskog rata od prijašnjeg rasplodnog materijala ostale su samo tri kobile. Zato je brojno stanje popunjavano nabavom izlučenih grla iz ove ergele od privatnih gajača i nabavom grla iz drugih ergela. Prema podacima iz matičnog knjigovodstva ergele Borike sačinjena su rodoslovlja postojećih rodova kobila, i to: Kadina, El Hafi, Luna, Hamdani i O'Bajan.

Od 1953. do 2007. godine se nastavlja ista gojodbena izgradnja kako bi se održao formirani tip arapskog konja.

LITERATURA

1. Melecki, E. Die zucht des Arabers in Bosnien Zeitschrift für Gestütskunde, 17. Jahrgang, Heft 7, 8. Hannover, 1922.
2. Grković, M. Naš arapski konj (njegov život u državnoj ergeli „Goražda „ i njegovo djelovanje u konjarstvu Bosne i Hercegovine). Poseban otisak iz Veterinarskog arhiva, knj. 1. Zagreb, 1932.
3. Ogrizek, A., Hrasnica, F. Specijalno stočarstvo I dio, Uzgoj konja. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb, 1952.
4. Hrasnica, F. Uzgojna analiza arapskog rasplodnog materijala ergele Borike, Veterinaria br. 2–3, str. 1–14, Sarajevo, 1957.
5. Hrasnica, F., Ilančić, D., Milosavljević, S., Pavlović, S., Rako, A., Šmalcelj, I. Specijalno stočarstvo, Zavod za izdavanje udžbenika Socijalističke Republike Srbije, Beograd, 1964.
6. Telalbašić, R., Pajanović, R. Prilog poznavanju stanja uzgoja i tipa arapske ergele na Borikama za vrijeme trajanja posljednjeg generacijskog intervala, Stočarstvo, 7-8, 243-253, Zagreb, 1988.
7. Matično knjigovodstvo ergele Borike

HISTORY OF THE BORIKE STABLES AND ARABIAN HORSE BREEDING FROM 1895 TO 2007

Summary

From 1895 until 2007, when the Arabic horse stables Borike were established, 85 stallions. A small type of Arabic horse was formed from those blood lines stallion: Siglavy, Gazal, Ilderim, Lenkoran, Kuhayen Zaid and Saabich. Now operating are Siglavy, Gazal, Lenkoran and Saabich today. It have been presented Mare genealogies of genus Luna, Kadina. El-Hafi, O'Bajan and Hamdani. The breeding material for Arabic horse stables Borike was the base of all Arabics horse stables in Jugoslavia, with the exception of the stables in Ilok. The current sitation at Arabic horse stables Borike is also presented.

Primljeno: 10.4.2009.